de ovend

12e jaorgaank no. 4

1 4 SEP. 1984

D'r mag gien wark uut dit blad overneumen wodden zonder schriftelik goedvienen van de maeker(s).

de Ovend

twaelfde jaorgaank no. 4 augustus 1984

In dit blad verschienen bi'jdregen op et terrein van de Stellingwarver schrieveri'je, taelkunde, volkskunde, geschiedenis en taelbeweginge. De Ovend wodt uutgeven deur de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, en komt zes keer over de heerd bi'j de leden/ab.
Red./Adm./Corr.: zie blz. 4 van et omslag.
Tikwark: Jerry W. de Kock, Oosterwoolde.

Veurwoord

't Rieten dak haost uut mekere
Haenebalken half vermaogd
Oolde plaets, een ieder vraogt:
Laot jow glorie toch in ere!

Een peer riegelties uut een Stellingwarfs vassien dat deur Renny Krediet zongen wodt op 'e elpee Singeliers. Een lietien over een oolde plaetse. Een oolde saks. Een lietien over glorie van vroeger, want oolde saksische boerderi'jen bin d'r nog mar een betien meer. Een peer in Berkoop, iene in Steggerde en zo hier en daor nog es een inkelde. De meersten bin vot. Ofbreuken, ofbraand, verbouwd en vaeke onherkenber verminkt. In et geunstigste geval bin d'r van al die verdwenen saksen alliend nog foto's over. En d'r wodt van zongen en ze wo'n schilderd. Aj'm op 'e Eupen Stal in Berkoop west hebben, hej'm ze misschien zien. Oolde saksen in volle glorie. Schilderi'jen van Lamkje Hof-de Boer in de Berkoper schoele. Foto's weren d'r ok nog van zoe'n oolde boerderi'je die an de Boverweg in Ni'jberkoop staon het. Vrouw A. Bloemhoff-Seinstra vertelt d'r in disse Ovend over. De foto's bi'j et artikel hewwe van et Eupenlochtmuseum in Arnhem kregen. En zo bin we dan in staot en hael nog es een stokkien verleden naor

veuren mar Renny zingt in dat lietien:

't Bin alliend herinneringen
Wat as west het komt niet weer
Mar al koj' mit oold niet veer
Dáárom willen wi'j veur jow zingen

En in disse Ovend wollen we d'r es over schrieven. Over dat saksische boerderi'jetype, dat zo kenmarkend veur oonze streek was.

Johan Veenstra.

Van de redaktie

Sund 1 meert van dit jaor warkt oonze heufdmitwarker Pieter Jonker tiedelik iene dag minder in de weke bi'j oons. Now dus nog mar vier daegen in de weke. Die vuufde dag wodt sund die tied opvuld deur Sietske A. Bloemhoff. Zi'j is deur et bestuur as heufdmitwarker benuumd veur de iene dag in de weke. Een protte van jim zullen Sietske al wel kennen. Wat heur wark percies is, daor kun jim wat van lezen in et artikel over et Stellingwarfs Woordeboek in disse Ovend. Sietske, al is 't een betien an de laete kaant, welkom! (J.V.)

Holen jim disse daotums even in de gaten? 14/15 september: In Dwingel wodt dan de Federaosie van streektaelorgenisaosies in et Nedersaksische taalgebied opricht. Een pergramme mit alderhaande feestelike aktiviteiten. Wi'j'm d'r henne? Neem dan even kontakt op mit et buro van de Schrieversronte. 28 september: Et eerste Stellingwarver Boekefeest in et dörpshuus van Buil. D'r kommen die aovend vier ni'je boeken, een kelinder en een boekekraante uut. Een orkest zorgt veur gezellige meziek. Entree: *f* 2,50. Hool die aovend vri'j! (zie de insleuten uutneudiging). 6, 10 en 13 oktober: de jaorlikse sutelaktie. Jim kun jim now al as sutelder opgeven bi'j et buro van de Schrieversronte. (J.V.)

Et Stellingwarfs woordeboek

drie ni'je dörpen

Op 'e laeste woordeboekaovend hebben we et d'r over had: et zol hiel goed wezen awwe ok woordeboekgroepen hadden in Buil, Noordwoolde en Steggerde.
As disse Ovend verschient, is d'r wat dat angaot plezierig ni'js. Want in die drie West-Stellingwarver dörpen bin now ok kleine ploegies meensken die riegelmaotig oonze vraogen beantwoorden. Et is Sietske Bloemhoff die disse woordeboekgroepen 'stuurt'. Sietske is now al weer een peer maonden veur iene dag in de weke bi'j de Schrieversronte an et wark, omreden heufdmitwarker Pieter Jonker tiedelik veur vier in plaets van vief daegen bi'j de Schrieversronte in dienst is. Sietske het van him et woordeboekwark veur et grootste pat overneumen. Behalven dat ze de kaorties in de ni'je woordeboekgroepen van Buil, Noordwoolde en Steggerde ofvragt, zocht ze ok woorden en uutdrokkings bi'j mekeer van pattie 'vaktaelen', zoas die van de klokkestoelebouwers en de iemkers. Wat et laeste anbelangt het ze de plezierige mitwarking kregen van de iemkersverieninge van West-Stellingwarf.
Et is de bedoeling dat de ni'je woordeboekmitwarkers uut Steggerde, Buil en Noordwoolde De Ovend ok drie keer in et jaor ommenocht toestuurd kriegen. Welkom bi'j de grote groep van mitwarkers die d'r al was, zuwwe mar zeggen.

moggerig en vliegerig

Van 't zommer is et now en dan nogal zoel, bruuierig ('broezerig' geft Np op), dat de boer kan makkelik last hebben van de koenen, die op heur beurt zoe'n last hebben van de vliegen. Dat weer en die situaosie mit lastige moggen kuj' in et Stellingwarfs angeven mit verschillende woorden. Uut die woorden dot onder aanderen ok blieken dat westelik eerder moggen zegd wodt, mar oostelik vliegen.
'Tegen aander weer of onweer; dan zeden ze van: 'et is vlie-

gejaegerig' (Obk; ok in Ma en Stegg), 'et was zo moggerig bi'j 't melken' (Bdie, Np, Nt, Obk, Sz, Stegg, Wol; Spa: zegt: muggerig); moggerig komt ok veur in Diz: 'De koenen wadden verrekte moggerig.' Op geft op: 'We konnen wel es gauw regen kriegen, want et is zo moggerig!', en Olae-Nlae: 'Wat was 't moggerig bi'j 't melken, we kriegen vast regen.' Pe-Dbl het et wel over vliegen, mar Dho nuumt 'moggen in de stal'. Dhau, Nbk en Ow neteerden 'et was vliegerig bi'j 't melken', mar El drokt et zo uut (en dat is ok algemien in 't oosten): 'et weren allemaol vliegen bi'j de koenen.'

uutdrokkings mit musse

Oonze kaorties mit vraogen over musse leverden krek as zo vaeke een mooi riegeltien uutdrokkings op.
'Hi'j het (hef in Bdie) d'r een zwaore musse in' ('hij ziet het donker in, heeft er een hard hoofd in,' veural bi'j ziekte en zo) wodt opgeven deur Bdie, Db, Dhau, Dho, Diz, El, Ma, Nbk, Nt, Obk; Nw geft op: 'd'r een zwaore musse in zien.' In Op en Spa 'hebben ze d'r een zwaore musse van op,' Sz het 'd'r een zwaore musse mit op,' en in Olae-Nlae 'hebben ze d'r een zwaore musse over op.'
As 'iene de musse verkeerd staot' het hi'j een min zin, is hi'j nauw te hikken. Disse uutdrokking wodt opgeven deur Bdie, Dhau, Dho, Db, El, Ma, Nt, Nw, Obk, Op, Spa, Sz en Wol. Aj' 'de verkeerde musse op hebben' hej' een verkeerd zin, of dan ziej' d'r bezwaor in (Dfo, Diz, Np, Ow, Stegg); Ld geft: 'dan hej' een slechte musse op,' en Stegg: 'de musse dwas op 't heufd hebben'.
Pattie meensken 'gooien d'r mar wat mit de musse naor' (Dhau, Np, Op): zokken leveren gien goed wark, doen mar wat in 't wilde weg of slaon d'r mar een slag naor. Soms 'staot je de musse d'r helemaol niet nao' (Diz: ok opgeven deur Nbk, Np, El en Ow): dan wi'j' et niet, hej' d'r gien nocht an, staot et heufd je d'r niet naor; Obk geft: '...dan hangt je de musse d'r niet naor'.
Et helpt soms wel es aj' 'iene een vere op 'e musse stikken' (Op): dan pries ie him. Op geft ok: 'Om dat allemaole veurmekaander te kriegen het nogal heel wat in de mus-

se.' Iene kan goed of verkeerd 'gemust' wezen, d.i. een goed of min zin hebben (Ld, Op). Aj' d'r gien hoge musse van op hebben' (Dhau, Np) dan verwaacht ie d'r niet botte vule van. El zegt et alderdeegst zo: 'Daor he'k nogal een hoge musse op, heur.' As iene nogal wat 'in de musse het', dan kan hi'j hiel wat (Bdie, Dhau, Nt, Sz). En soms... neem ie een borreltien om beter in de soeze kommen te kunnen: een slaopmussien. Dho neteerde dit, Nbk en Np ok; Np gaf daor nog bi'j: slaopmussies = bepaolde bloempies die daegs eupen binnen en naachs dichte, slaopmusse van iene die een protte slapt, en praotmusse, daor ik veur de veraandering zels een veurbeeldzinnegien mit geve: 'lopen kan oons dochtertien nog wel niet, mar et wodt al een echte praotmusse...'.

loop henne te...

'Loop naor de pompe...!' wodt d'r algemien zegd, en wat d'r mit bedoeld wodt het gien uutleg neudig. 'Loop henn' te schieten,' wodt d'r ok naor mien idee veural westelik een boel zegd (disse uutdrokking mit schieten is nog niet ofvraogd). Dfo geft 'loop naor de drommel', mar op oonze vraoge naor zoe'n soort uutdrokking mit muske- kon allienig Obk schrieven dat ze hier wat mit kenden: 'loop henne te muskefluiten!'

In et laeste van augustus kriegen jim de kaorties veur september toestuurd en tot de volgende keer!

Henk Bloemhoff

Schoelekiend

waor now de tasse
wies'lik rust op 't stuur
hangt douk et kiender-zittien

Harmen Houtman

"Wiend in et riet" van Dirk Kerst Koopmans

Et soezen van de wiend in et riet het al hiel wat keunsteners inspireerd tot et maeken van ien of aander warkstok mit meerstal "een protte netuur d'r in". Et gegeven is in de loop van de tied een betien goedkoop en clichéachtig wodden. Veural in streekromans wodt et de hieltied weer bruukt, b.g. as anzet veur et uteren van gevulige en romantische dromen en gedaachten, of as "aachtergrondmeziek" veur een - vaeke nogal muuilik of ongelokkig verlopende - liefdesgeschiedenis.

Dirk Kerst Koopmans dot in "Wiend in et riet" mit dit gegeven ongeveer etzelde, mar toegelieke nog aorig wat meer. Een protte netuurbeschrievings, een muuilik en had leven, ongelok en een griezeltien romantiek en liefde, et is d'r allemaole. Mar deur Koopmans zien meniere van kieken en beschrieven, deur zien "hatte veur de zaeke", zien liefde veur de netuur, de streek en de meensken wodt et allemaole traansfermeerd, op een hoger en deurleefder vlak brocht. Et wodt een échte streekroman, gien zutig en onwarkelik verhaeltien. De meensken en de dingen, de netuur en de omstaandigheden bin echt "naor et leven tekend", want Koopmans het d'r zels bi'j west en het et zels mitmaekt. Hi'j het mit disse meensken ommegaon, is zels een diel van die kleine gemienschop an de Scheene west. Alliend: deur zien eigen dromen en gedaachten, deur zien eigen kiek op et leven is et allemaole aanders, is et "meer as waor" wodden. In de personen utert hi'j een pattien van himzels: hi'j het disse meensken niet alliend in de warkelikhied zien, mar ok beleefd as een pat van zien eigen persoon en kerakter.

Et meerste van himzels het Koopmans legd in de persoon van visker Jan, de dromer die schildert en naodaenkt over et leven en over de meensken in disse uuthoek van de saemenleving. Visker Jan is d'r kommen te wonen om uut te rusten van een lange reize veer over zee en om himzels weeromme te vienen. Hi'j wodt d'r iene mit de netuur, die

him inspireert om nao te daenken over himzels en over et leven in disse aarmoedige gemienschop. Mar zoas dat zo vaeke gebeurt bi'j keunsteners: hi'j blift een beschouwer, een butenstaonder, een beschriever ok. Etzelde is aenlik et geval mit de kleine Gosse: hi'j staot an de kaant, tussen et riet en an et waeter, en kikt naor et gedoente en et speulen van de ere kiender; mar hi'j dot d'r zels niet anmit, hi'j blift andisse kaant, komt niet over de plaanke die him verbint mit de aandere kaant, mit die aandere wereld daor aj' mitmekeer speulen en een diel van een koppel, een ploegien wodden. Daordeur is hi'j meerst anwezen op 'e netuur om him toe, die hi'j kent as gien aander. Gien wonder dat visker Jan en Gosse zo goed mit mekeer overweg kunnen: ze hebben in wezen dezelde ziel, dezelde kiek op et leven. Ie zollen zeggen kunnen: Gosse is veur een pat Dirk Kerst Koopmans zoas hi'j was as jonge. Zoe'n iene, zoe'n "vremde" as Gosse zol laeter ok keunstener wodden kunnen.

Dirk Kerst Koopmans, schilder en schriever, dot daenken an een aandere bekende schilder-schriever: an Jac. van Looy (1855-1930), iene van de Tachtigers en schriever van "Jaapje". Beidend schrieven ze mit een schildersoge: bieldend en nochteren toegelieke, mit een protte gevuul veur kleine bezunderheden, veur kleuren, klaanken en vorms. Gosse en Jaapje bin beidend op heurzels anwezen, moe'n heur zels mar zien te redden. Jaapje is wat beter uutrust as Gosse veur de stried om et bestaon, hi'j is minder weerloos deurdat hi'j meer andacht krigt en meer verstaand het. An et aende van "Wiend in et riet" verdrinkt de kleine Gosse haost, an et aende van "Jaapje" wodt et heufdpersoontien slimme ziek. Beide schrievers laoten in de midden as de heufdpersoon dood gaot of niet. Jac. van Looy geft daor minder hope bi'j as Dirk Kerst: *'s Avonds van diezelfde dag, toen dokter laat nog eens was komen zien en Jaapjes adem beluisterd had, zijn pols gezocht, besloot hij bij het heengaan met te zeggen: "Als hij de dag haalt..."* Bi'j D.K. Koopmans: *Ja, zegt Pier, et kiend leeft... Een witte sprei dekt die naacht de grieze wereld van Gosse toe. Een ni'je wereld zal veur him eupen gaon. In et grune laand zullen duzend bloemen bluuien die omhogens kieken naor de zunne. De zunne van Gosse.*

Toch het Jac. van Looy laeter op "Jaapje" nog twie vervolgdielen schreven: "Jaap" en "Jacob". Zol Dirk Kerst ok van doel west hebben nog een vervolg te schrieven? Spietig dan dat dat niet gebeurd is!

D.K. Koopmans het belangstelling veur et wark en de idenen van Frederik van Eeden (1860-1932), de grote Tachtiger. Een peer van de laeste warkers van de Bussumse kolonie "Walden" (1898-1907) heuren tot zien kunde. In "Wiend in et riet" is die invloed van Van Eeden zo now en dan weeromme te vienen. Aldereerst in de prachtige netuurbeschrievings en de tael die Koopmans bruukt. Et is een tael die de Tachtigers niet misstaon hebben zol. Mar d'r is nog meer dat opvalend te numen is. De kleine Johannes en visker Jan lieken op mekeer, hebben dingen gemien. Johannes ligt in een botien op et waeter naor et ondergaon van de zunne te steren as Windekind, verpersoonliking van de verbelinge en de fantasie, uut heur karekietenussien in et riet vliegen komt, op 'e raand van et botien zitten gaot, Johannes een tuut op et veurheufd geft en zo zien fantasie an 't wark zet, zodat *het was of alles om hem heen veranderde*. Ok veur visker Jan begint de dromeri'je en wodt et leven beter en mooier as hi'j mit zien botien in et riet ligt of over et waeter veert. En veur de kleine Gosse gelt etzelde, as hi'j an de waeterkaant stillegies tussen et riet staot te kieken naor alles wat d'r om him toe te zien en te beleven vaalt. An et aende van "De kleine Johannes" gaot de heufdpersoon naor *waar de mensheid was en haar weedom*. Dirk Kerst Koopmans het dit, nao zien weeromme kommen uut Zuud-Amerike, daon deur an de Scheene wonen te gaon in een aarmoedige tente midden tussen de aarmste en ienvooldigste meensken: turfgrevers, rietsnieders en viskers. Hi'j het him in de hadde stried om et bestaon zels redden moeten in dit prachtige mar roege stokkien netuur, zoas Henry David Thoreau dat haost een ieuw eerder (1845) daon het in et aldereerste "Walden", daor as Frederik van Eeden weer deur inspireerd wodde. Thoreau schreef d'r et boek "Walden, or the life in the woods" (1854) over, Frederik van Eeden schreef zien Walden-dagboeken en veur Dirk Kerst Koopmans wodde et "Wiend in et riet". De vorm die Koopmans keuzen het, is veur mi'j van disse drieje et mooiste en et meerst leesber.

De rolle die "riet" en "waeter" in dit boekien speulen moet ok nog wat van zegd wodden. "Riet" of aenlik "wiend in et riet" staot hier veur ingevings en dromeri'je, verbelinge en fantasie, bescharming en waarmte. Et vaalt je bi'j et lezen de hieltied weer op. "Waeter" staot veur "leven" of "de bron van alle leven". Visker Jan maekt, wiels hi'j in zien botien over et waeter veert of an et visken is, kontakt mit de meensken van et buurtien, alderdeegst mit de stiefkoppige en eigenwieze Pier, al lokt dat laeste niet in iene keer. De meensken van et buurtien wonen an de kaant van et waeter d.w.z. an de buterkaant van et leven, haost buten de saemenleving; alliend een plaanke, een hiel smal strepien, verbint heur mit de aandere kaante, mit de vaaste wal, et volle leven. As de kleine Gosse op Kastaovend tussen et riet an de waeterkaant staot en de kiender an de overkaant zo mooi zingen heurt dat hi'j veur et eerst van zien leven d'r ok bi'j wezen en mitdoen wil, gaot hi'j niet over de plaanke mar lopt hi'j zomar et waeter in. Hi'j wil him inienend hielendal overgeven an de aanderen, d'r ok bi'j heuren om diel te hebben an et volle "leven mit de aanderen". Zeker veur een ienzem en ienzelvig kiend as Gosse kost dat zoe'n overgaove en zelsoverwinning dat hi'j himzels d'r in groot geveer deur brengt en alderdeegst zien eigen leven d'r veur op et spul zet. Haost verdrinkt Gosse, mar juust deur et waeter in te gaon en dwas deur et waeter henne begint veur him een ni'j en beter leven; in en mit et waeter wodt et oolde leven ofwusken en vot spuuld, zoas op Kastmis et Kiend geboren wodt dat et ni'je leven inlödt.
Zokke bielden bedaenkt of "komponeert" een schriever meerstal niet veuruut, et gebéürt him gewoon. An zoksoorte bielden (symboliek) kuj' zien daj' mit een goed verhael en een goeie schriever van doen hebben.

Ok over et bield van "de visker" (Visker Jan = Dirk Kerst) kan nog et ien en aander zegd wodden. Een visker is iene die et rustig an dot, die mit vekaansie is, die leeft mit nocht en speult mit et leven. Hi'j zit naor et waeter (= naor et leven) te kieken, vol verwaachting wat as et him brengen zal. Hi'j is iene die viskt naor ni'je ondervienings, naor kontakten en meensken, naor kennis van

kerakters en van wat as meensken beweegt en drift tot wat ze daenken en doen. Hi'j gaot de hieltied weer uut visken, omdat hi'j hoolt van et leven en de meensken interessaant en slim de muuite weerd vint. Zoe'n man is visker Jan hielendal; hi'j blift iene mit de meensken, hi'j veroordielt heur niet, zoas Pier de hieltied dot.

Deur dit solidair wezen mit de meensken an de Scheene het Dirk Kerst Koopmans in "Wiend in et riet" et Stellingwarver kerakter, veur zoveer as daor spraoke van is, hiel goed weer weten te geven in de verschillende personen van dit verhael. Rechtlijnig en koppig, streng in de leer en eernstig bin ze, disse meensken, somstieden alderdeegst eigenzinnig en eigenwies; mar ok hadde warkers, die heur mit schreppen en wrotten deur et leven slaon, die heur stark verbunnen vulen mit de netuur, de loop van de jaorgetieden, et laand en heur eigen lappien grond. Et bin gien grote praoters, mar ze bin betrouwber en rechtuut. Ze bin slim gevulig en hebben een klein hattien dat heur niet toestaot heur hiel persoonlik te uteren; van "koolde drokte" holen ze niet. Ze bin slim op heur eigenhied en op et behoold van heur vri'jhied steld. Toch bin ze iene mit mekeer en helpen ze mekaander in veur- en tegenspoed. Mit mekaander bin ze stark in de hadde stried om et bestaon. Allemaole gegevens veur een streekroman, mar Dirk Kerst Koopmans het d'r in dit verhael toch aorig wat meer mit daon, in disse zin dat et psychologisch bekeken allemaole beter klopt en beter in mekeer stikt.

De eerste drok van "Wiend in et riet" verscheen in 1966 onder de titel "Wind in het riet" bi'j uutgeveri'je Laverman in Drachten, in et Nederlaans mit dialogen in et Stellingwarfs. Et boekien wodde hielendal in et Stellingwarfs vertaeld deur de schriever zels en wodde aende 1983 onder de titel "Wiend in et riet" uutgeven deur de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, Postbusse 138, Oosterwoolde. In et boekien staon meer as dattig tekenings en hooltgravures van de schriever. Et telt tachtig bladzieden en kost *f* 11,50. Jow kun et bestellen op bovennuumd adres of via tillefoon 05160-4533 van de Schrieversronte.

Lodewiek Ｐ

Mit beslissen

zwangere vrouw
op veurjaorsmorgen
zocht bi'j de laeste sni'j
naor poppekleerties

-wet niet goed hoe groot
-wet niet krek hoe duur
-wet niet welke kleur

totdat 'et schoppen in de boek'
et besluut brengt,

Eigen keuze boven alles,
daenkt ze,
as ze mit een tasse,
nog dikker as heur boek,
deur de vlokkies stapt

harmen houtman

verhuusberichien
verhuusgedichien
't Vene-Drachten

as een bi'je
vlieg ik
om de hunnigpot,
mien geboortelaand,
om d'r op 't laest
weer midden in
te valen

harmen houtman

Greenzen over - over Greenzen 2

Een meenske het eins zien hiele leven te maeken mit de bekende uutspraoke: tot hier toe en niet veerder. Lao'-we mar es beginnen mit een pasgeboren kiend. Vandaege-de-dag komt zoe'n schepseltien daolik naekend op 'e weegschaole. Misschien hongen ze vroeger wel in een pakkedoek an 't eunster, want ik kan me niet veurstellen dat d'r doe poppe-weegschaolen an te passe kwammen. Mar goed, een poppien van een pond of zesse, tot hooguut zeuven, vienen de dokters een mooi gewichte. Now is 't veur de memmen die ze kriegen moeten ok weenseliker as zoe'n dikke. En as alles dan gewoon is, komt d'r een liesien, waor as op angeven wodt wat of et kiend hebben mag en dat wodt in grammen ofmeten en op vaaste tieden steld. Dan gruuit zoe'n kiend op, leert lopen en komt dus al op zien eigen bienen te staon. Et ontdekt dan dat d'r buten de besleutenhied van et huselike verkeer nog een aandere wereld is. Eerst gebeurt dat an 't haantien. Dan lokt et een keer dat et alliend op verkenning uut gaot, mar dan driegen de geveren, dus aachter 't stek mit een touw om 't hekkien, want kiender bin ok liep.

Mar zachiesan wodt et terrein wat groter en kommen de schoelejaoren. Veur schoeletied speulen op et plein, mar wel aachter et hekke (stek) blieven. Misschien bin de regels staorigan wel wat minder strak, mar as regel zie ik dat nog wel gebeuren. In et schoelelekaal allemaole in de baank en een betien jakkes wezen. Bi'j de iene meester of juffer zal et wel wat eers toe gaon as bi'j de ere, mar et geduld zal zien greenzen hebben en d'r zal pattietieden wel es iene mit een flinke uutbraander op 'e gang stuurd wodden.

En dan van de legere schoele naor een aandere schoele. De weg van 't aeventuur wodt hoe langer hoe langer. Onderwegens mekaander soms uutperberen mit narren of dwasbongelen. Dat gaot dan zo veer, dat d'r es een uutbasting komt en dan wodt d'r slag leverd en is d'r misschien weer wat leerd.

Bi'j et verstrieken van de jaoren komt de tied dat hi'j of zi'j nocht krigt an et aandere soorte, wat vaeke al

begint mit wat kalverliefde, mar op een keer wodt et mienens. En dan is et tegenworig zo, dat et jonge stel dan zowat daegeliks bi'j mekeer over de vloer komt. Ze wo'n dan hiel eigen mit mekeer. Dat kan van alles inholen. Ni'jsgierig naor alles, wat dan vaeke inhoolt: begerig naor alles wat mit liefde, of hoe dat ok mar hieten mag, te maeken het. As meensken op dat punt gien greenzen kennen, dan kan zoks wel es uut de haand lopen, mit alle, soms minder plezierige gevolgen, waor een hiele bulte nerighied van kommen kan.

Mar as alles gewoon verlopt en jonge meensken veur trouwen kiezen, dan wodt d'r vaeke bewust keuzen veur kiender of gien kiender. Kommen die d'r, dan wo'n bi'j de opvoeding de greenzen wel wat verlegd. Een ni'je generaosie, en die wil meer aarmslag hebben en geft dus ok meer ruumte an zien kiender, wat in bepaolde opzichten ok groter verantwoordelikhied geft an de oolden, mar ok an die kiender zels. As zokke kiender in 't maotschoppelik verkeer kommen, zullen ze, as ze de ogen goed eupen hebben, bi'jgelieks wél es tegen heur zels zeggen: "How, niet veerder! Niet over die greens!" Et is eins krek zo, as iene van 't iene laand naor 't aandere gaot. Dan moej' alles goed in odder hebben, want bi'j de kontrole kan soms blieken, daj' dingen in de koffer hebben, diej' niet mitnemen meugen over de greens. As jow uutrusting goed in odder is pakken ze jow niet. En zo is 't ok in 't leven. Jow geestelike bagage kan veurkommen daj' de kontrole uut et oge verliezen, mar daor heurt wel een stok zelsdiscipline bi'j.

Bi'j et oolder wodden ontdek ie daj' bepaolde dingen eins niet meer kunnen. Aj' jow daor niet zo makkelik bi'j daele leggen kunnen en jow daor mit heug en meug tegen verzetten, dan kan jow dat wel es zoer opbreken. Mar in elk meenske zit now ien keer wel es wat van verzet tegen greenzen. Ie strieden zo lange aj' kunnen, tot an de laeste greenspaol toe. En dan... gaot die dichte.

Lamkje Hof-de Boer

Stille staon

Stille staon
dat wil gieniene,
zels et beste leven niet,
stille staon
is aachteruut gaon
en weeromme dri'jen van de tied.

Wat we kriegen
is de stilte
en de drokte now en dan,
wat we kriegen
is et onbekende,
wonderlike levensplan.

en we lopen
tot de tuun
die veur ieder sleuten blift,
tot oons wezen
stark en staotig
over 't hoge hekke drift.

Harmen Houtman

Greenzen over - over Greenzen 3

Een schriever wil him in alle vri'jhied, zelsstanighied en verantwoordelikhied ontwikkelen en uteren. Dat gelt vanzelssprekend ok veur schriefsters. Hi'j/zi'j zal him/heur zo min meugelik gelegen laoten an wat heurt of niet zo beheurt, an burgerlik fesoen en onfesoen, laot staon an beparkings van norm en van vorm. Zels mit de tael gaot hi'j op 'e loop (en ommedri'jd). Hi'j vint - as et uutkomt - ni'je woorden uut en stot him d'r niet an "wat de meensken d'r van daenken kunnen en zeggen zullen" (al kan hi'j d'r best es naor luustren).

Wie beweert, dat Stellingwarf et laand tussen de Lende en de Kuunder is, zit d'r al falikaant naost (hiele stokken boven de Kuunder en onder de Lende beheuren d'r ok toe). Wie mient, dat et laandschop bepaolend is, verget veur et gemak dan mar even, dat et Fochtelerveld him uutstrekt tot an De Smilde, krek as de tael dudelik deurgaot tot veurbi'j Katliek en Mildam.

Et domme feit, dat een bisschop ooit es een stokkien laand verkwaanseld het an de Friezen wil nog niet zeggen, dat d'r now mar veur de iewighied bi'j Spange, De Blesse en Appelsche botties mit "Fryslân" staon (blieven) moeten. Zels administratief hebben ze (gelokkig) muuite mit greenzen en hebben ze tussen-gemientelike en tussen-perveensiaole kemmissies neudig om tot warkbere sitewaosies te kommen. Greenswaachters bin letterlik en feguurlik middelieuws.

De zelsstanige vri'jhied van keunsteners, en dus ok van schrievers, gaot alle parken en listen te buten (daoromme hool ik ok niet van een liste om een schilderi'j henne en vaalt d'r bliekber over greenzen wel te twisten, mar gien oorlog te voeren).

De verantwoordelikhied bedudet, neffens mi'j, dat de schriever acht slat op alles dat in et verleden bewezen het et leven van meensken, biesten en plaanten te dienen en dat meugelik in de toekomst ok doen zal. As neffens him de demokraosie daor toe beheurt, zal hi'j die niet

naor beneden schrieven; as neffens him et christelik geleuf d'r toe beheurt, zal hi'j dat op zien wieze opbouwen, ok al numen aanderen et ofbreken. Alweer: de onzin en et geveer van greenzen. Et nationalisme en de braandstaepels bin gauw weer de redmiddels van et domme volk om ketters en dwasliggers uut te bannen en te verbranen. In feite is een schriever gewoon een meens, zoas hi'j vaeke toch wel graeg wezen wil, mar die "gewone" meensken laoten heur now juust weerholen en bepaolen deur greenzen, waordeur ze de hieltied veer beneden de maote blieven. En keunsteners op een voetstok zet wodden.
De ienigste riegel daor ok een schriever him an te holen het in zien onbeparkte vri'jhied is de verantwoordelikhied om aandere levende wezens niet persoonlik, onterecht, zonder meugelikhied van verweer, mit woordgeweld an te valen. Daor is een wet veur die naeme, ere en deugd bescharmt. En aanders vernemt hi'j of zi'j et wel.

Oene Bult

Plaggestikken

Ze bin now doende mit oolde beroepen,
Ik daenke dan moet ik ok es om de hoeke gloepen.
Ik zag ze in de kraante mit de plaggen,
Daor moej' toch aenlik omme lachen.
Van die dikke grune lappen,
De vörke kan d'r wel van knappen!
As dat dan zo neudig moet,
Meensken, doe et dan ok goed!
Veureerst moj' een schoffel mit een punt,
die moj' dan sliepen op een stien,
Daor wodde alle tied veur gund.
Ze bin d'r haost niet meer, mar ik heb toch nog es iene zien
mit een wetstien of een viele hul i'j him dan scharp,
En dan in et veld mar drok an 't wark!
Et was wark veur et vroege veurjaor,
aanders bleven ze vuus te zwaor.
I'J mossen ze wat dunne stikken,

D'r moch niet te vule zaand anzitten.
Ze weren niet an maoten bunnen,
mar d'r mos een schaop en laom op liggen kunnen.
De eerste legde i'j op 'e kop,
dan achte mit de heide in de heugte.
De tiende lapte i'j d'r bovenop
en dan mar waachten op wat dreugte.
Twintig hopies, dan haj' een voer
en tien voer stikken was een hiel toer.
Morgens vroeg al an de gang,
de daegen weren doe nog lang.
Brood kreej' mit en zels moj' koffiezetten
van waeter uut venepetten.
Nao weken mossen ze dan van 't plak:
ommezetten nuumden ze dat.
Tussen de hopies zatten vaeke evertasken,
die heurden toch wel tot de vaaste gaasten.
Nao de hujjinge moj' dan mennen,
op 'e waegen zetten moj' wel kennen!
De wegen weren niet altied slicht,
dan gong naor iene kaante et gewicht.
Dat gong niet mit Fjordepeerden,
niet om die now te kleineren,
die heurden hier doe nog niet.
Et weren kedden of een peerd,
Wi'j hebben d'r wel es iene mit beleerd.
Iedere boer die haelde wat
en om huus was 't van de bulten zwat.
Ditte naor anleiding van een foto in de kraante,
Ik heb et bekeken van mien kaante!

Zaandboertien

't Leven is een leerschoele,
mar we weten niet
in welke klasse we zitten.

Heidepiek

Daegelikse dinkies

Et is een mooie veurjaorsdag in begin meert, ik zitte op een dikke rietbos in een rietpolle in de buurt van de Laampenvaort. De locht is helder en netuurlik blauw, de zunne vuult zuver al wat waarm an op et gezicht. Et voegelvolkien is al drok in de weer, de spannegies kiewieten bin al weer an 't speulen, de meerkollen raozen, de wilde enten kwaeken, en de zwannen slaon mit de vleugels op et waeter. De netuur is an 't ontwaeken. De laompies springen en daansen al weer, de knoppen in de bomen wo'n al weer dikker. Wat is et veurjaor toch een mooie tied! En dan valen mien ogen inienend op 'e oolde boom in de Ruiterspoolder, zoe'n vuufhonderd meter van de Stoevezaandweg an de noordkaante en een honderd meter van de Laampenvaort of. A'k een dichterlike inslag hadde, dan zo'k now een mooi gedicht maeken over die oolde boom in et veurjaor, mar dichten kan 'k niet.

Doe 'k as joongien wat oge veur de dingen begon te kriegen, ston de boom d'r al. Da's now al zoe'n kleine vuvenzestig jaor leden. Hoe lange as die boom d'r staon het en wie him plaant het, dat wet gien meens, want die meensken bin d'r al lange niet meer. D'r het daor vroeger een boereplaetse staon, mar dat was veur mien tied. Neffens overlevering het daor vroeger een Jochem Gerbrand van der Veen woond, in de volksmond wodde hi'j altied Jochem Gerbraans nuumd. As die de boom plaant het is niet bekend, want et is niet zeker dat Jochem Gerbraans de eerste bewoner van dat huus was. Et is best meugelik dat die boom daor in 1850 al ston.

Zestig jaor leden zat d'r altied een kri'jenust in die boom, waoromme dat in de laeste jaoren et geval niet meer is, daor he'k gien verklaoring veur. As jonge van een jaor of tiene, elven, bin 'k d'r wel es in klommen om te perberen de eier uut et nust te haelen, mar et is me nooit lokt, want de takken boven in de boom weren te dunne. Ik was vroeger wel een grote waoghals, mar alles waogde 'k toch niet, ik bin temeensen nooit uut een boom valen.

De oolde boom is in mien tied niet vule gruuid, et is

krek as de gruui d'r wat uut is. Hadde wiend en storm hebben him al die jaoren niet tegen de grond kriegen kund. Mar now, anno 1984, bin d'r aandere geveren bi'j kommen: de lochtsmerigte, zoere regen, versmerigd bojemwaeter. En dan ok nog de atoomdrieging. Zo te zien, oolde boom, hinderen de lochtsmerigte en de zoere regen je nog niet, ik hope da'k je nog verscheiden veurjaoren gruun zien wodden mag. Dat is veur oons allebeide et beste!

Klaas van der Weg

De jaormark van Oosterwoolde

De jaormark van Oosterwoolde was altied een feest doe we nog kiender weren. We weren vri'j van schoele en kregen dattig centen van mem mit. Wat we overhullen wodde altied verdubbeld! Dus we zorgden wel dat d'r wat overbleef! Een peer dubbelties in de speerpot, dat was wat! Ie konnen doedertieden mit een peer centen hiel wat! Een stok zuuthoolt kostte iene cent, een stokkien noga twie centen en een iesien drie centen. Veur een stuver mocht ie in de dri'jmeule en gao zo mar deur.

Ik bin now al beppe, mar de jaormark, daor gao 'k nog altied henne. Al is d'r wel hiel wat veraanderd deur de jaoren. Ie moe'n now wel een goeie beurs mit geld hebben aj' wat kopen zullen! Dat het de tied wel mitbrocht. Et het zien goeie en verkeerde kaanten, mar ie moe'n mit de tied mit zeg ik altied.

Ze hadden d'r van 't veurjaor eers wel wat van maekt! Me donkt, d'r hebben nog nooit zovule kraomen staon. Dat kwam zeker ok mit deur de gaasten uut Deinze. Ze kun daor daor ok wel haandwarken he'k wel zien. Die meensken zullen hier wel een mooie weke had hebben. Et weer warkte in ieder geval mit en dat is een veurnaem ding!

G. v.d. B.-B.

De biljartklub van Noordwoolde
(Hooltgravure van J.A. Bakker)

De oolde plaets van Ni'jberkoop.

Foto. 1

Naost de Stellingwarver streektael, een "Saksische" tael, kwammen d'r vroeger ok "Saksische boerderi'jen" veur. Daor is d'r an now toe nog mar een inkelden iene van. Ze wo'n in pattie gevallen ok niet meer bewoond.

In de westhoek van West-Stellingwarf weren ze niet te vienen. Omdebi'j de 18e ieuw kwammen de Friese bouwvormen meer en meer naor veuren, dat deur ofbraok of vertimmeren verdween et oolde "Saksische" type meer en meer. De bouw van die Saksische boerehuzen, en daorbi'j ok de plattegrond d'r van, was ok vroeger al niet overal liek. Et bientwark liekewel, of de bouw d'r van zo as dat in mekeer zat gaf meer en meer de zekerhied as men al of niet mit een "Saksische" bouw te maeken had. Et was een konstruktie mit penne en gat, waorbi'j de versmalde aenden van de horizontaole bientbalke deur een gleuve in de beide stielen scheuven weren, en an de buterziede mit hoolten pennen vaaste zet.

De dreeghoolten rustten op de boveraenden van de stielen. In streken as bi'jglieks Schoterlaand en Opsterlaand kwammen ze ok veur. Et "Saksische huus" kwam alliend veur op zaandgrond, in veengebieden kwammen ze niet veur[1].

Ien van die "Saksische" boerderi'jen is die van Ni'jberkoop, die naor ik wete bouwd is tussen de jaoren 1700 en 1800, en die za'k perberen zo goed meugelik te beschrie-

ven. De woning en de koestal liggen in iene rechte lijn, mar de hujvakken mit de dösdele liggen niet in iene lijn, mar zitten in een an de ziedkaante anbouwde schure (een in 1800 anbouwde "Friese schure"). Et is dus een "hoekhuus" of "kruushuus", ok wel een dwasschure nuumd. In die schuren weren behalven stallen veur de peerden, en veur kalver en varkens (jaoren leden weren die stallen meer veur de schaopen, die overdag de heide opgongen) nog een peer hujvakken en daorbi'j daele de schurereed, die vermoedelik ok veur et dösken bruukt wodde. In et langhuus kwam een grote kaemer veur, zo groot daj' mit peerd en waegen om de taofel henne konnen. An de linkerkaante weren twie beddesteden, waor een grote kaaste tussen was. Midden veur een grote schouw mit prachtige tegels en an weerskaanten daorvan een raem. An de rechterkaante van de kaemer zat een klein klompehokkien dat bi'j mien weten nooit bruukt wodde (daor zat ok een veurdeure die d'r laeter in timmerd is, neffens et Boerderijenboek van Bouma 1949 [2]) en daor aachter een hiele grote kelder die hiel ondiepe was, mit an de iene kaante een verhoginkien en een vloer van rooie tegels. De ingang zat an de linkerkaant van 't huus, recht d'r tegenover zat ok een deure mar die was veur eigen volk, de vremde man kwam deur de linkerdeure, want daor leup et pad naor toe. Links van die deure was dan drekt et pompstap, mit de pompe en et busserak, waor as de bussen en emmers en alle ere spul zo as potten en pannen op laggen te dreugen. Et waeter stroomde deur een geutien naor buten. Daor aj' in kwammen wodde ok altied de dele nuumd, et was dan ok een liemen vloer. Rechts was de koestal.

Naost de koestal in die dele dan, daor ston ok de waaitonne, waor as van alles in gooid wodde veur et vee, zo as eerpelschellen en zo wat henne. Naost et buunstap zat et zo nuumde vri'jershokkien, wat ok wel as woonkaemer bruukt wodde, om zo de woonkaemer schone te holen, wat veur de boerinne minder wark gaf. Et zo nuumde vri'jershokkien, zo as ik van heuren en zeggen heb, het de naeme te daanken an as de boeremeid verkering had, om daor dan "in op te zitten" zo as dat doedertieden nuumd wodde. Et was een nogal donker kaemertien mit mar ien raem d'r in, dat uutzag op

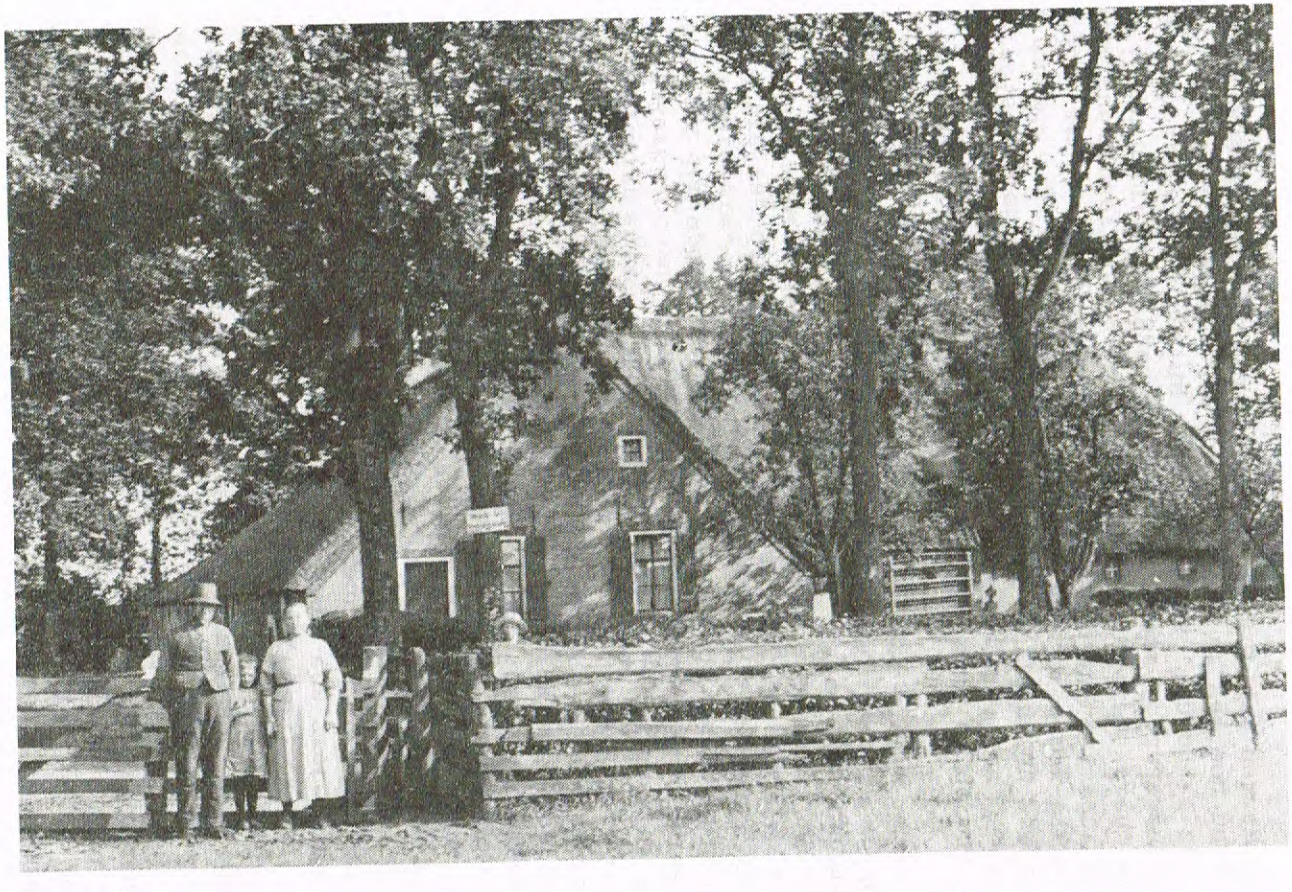

Foto. 2

et buunstap, en dat naor buten ok mar een peer kleine raempies had.

Trouwens, de hiele dele was nogal een donker geval. Dan leup ie links om et zo nuumde vri'jershokkien henne, ok al weer een donker gat naor de kaemer, rechts ston dan de oolde kaarnmeule, die in mien tied ok al niet meer bruukt wodde. As kiender hebben we d'r nog wel es wat in omme dri'jd, we nuumden et oonze dri'jmeule, mar konnen doe niet meer hielemaol in de ronte kommen, omdat naost de kaemerdeure de knecht zien kaaste ston.

De kaemerdeure gong nogal muuilik eupen, mar ie hoefden him niet weer dichte te doen, omdat hi'j veurzien was van een ketrol waor een hiele zwaore gewichte an hong. De kaemerzoolder was zwat mit hiele dikke balken, waor spekhaoken an hongen, veur as d'r slaacht wodde. Recht aachter de kaemerdeure leup ie naor de koestal (die deure wodde vaeke de middeldeure nuumd, vandaor et gezegde: "As 't mar aachter de middeldeure blift," bi'j ziekte of dood).
Een hiele briede gang mit an weerskaanten een gröppe. De koenen stonnen dus mit de koppen naor de buterkaant. Veur de koenen daele leup de drinkgeute, en een voergang.

An de rechterkaante, waor as de koenen mit de koppen naor de zo nuumde dwasschure stonnen, zatten twie bedsteden veur de knechten.

Zo goed a'k wete zat daor de eerpelkelder onder, mar daor bin'k nooit dichte bi'j west, want zo as d'r zegd wodde wiemelde et d'r van de rotten. Ik daenk dat et ok wel zo west het, want de hiele boerderi'je was omgeven deur grachten en oolde stinksloden.

Aachter de stal was de appelhof mit schaopekoppen, veenties, stienperen en meer soorten appels en peren, alles weer omringd deur sloden. Veur et huus stonnen ok nog perebomen en ok leup d'r een hede veur et huus en op 'e zied van 't huus daele.

Aj' naor et husien mossen dan mos ie eerst buten bi'j de dwasschure daele, dan nog over een zaandpad, en daor ston dan ienzem en verlaoten et husien, waor as aachter langes ok de zo nuumde "schietsloot" leup. Even naor veuren ston dan et oolde waegenhokke.

De boerderi'je was veurzien van een rieten dak, wat nogal es wat onderhoold vreug, en waor as zo now en dan de rietdekkers an te passe kwammen. Naor d'r zegd wodde is een rieten dak zommerdag lekker koel, en winters lekker waarm.

In 1952 zakte onverwaachs een groot diel van et dak in, en omdat doe de hiele boerderi'je al slim bouwvallig was vul d'r an resteraosie al niet meer te daenken. Wel het hi'j jaorenlaank op de list van Monumentenzorg staon, mar de eigener verliende hieran hielemaole gien mitwarking. Op et mement dat d'r een groot gat in 't dak vul, woonde de familie Minger d'r in, zien vrouw was familie van de Bossen, Anne Lamerts Bos en veurhenne Lamert Bos. Wel is hi'j nog es een peer keer verhuurd west, mar zo goed as ik wete het et altied een bezit van de familie Bos west.

Tot an 1900 toe het de boerinne d'r altied zels kaarnd en leup et peerd blienddoekt en mit een zak onder de stat bunnen alle daegen ientonige ronties. Jaorenlaank is d'r nog schreven om de boerderi'je te restereren mar in 1959 is de slopershaemer d'r an te passe kommen. Et ienigste onbeschaedigde dat d'r donkt me uutkommen is is et oolde kaarnrad, en nog wat resten van de tegels van de schouw, mar as die nog argens beweerd bleven binnen is mi'j onbekend. Et oolde kaarnrad is now in et Eupenlochtmuseum in Arnhem. Daor he'k ok nog wat infermaosie van kregen, waor as ik now nog wat over schrieven zal:

Op 'e aenden van et dak van de schure zatten oelebodden (zonder zwanehalzen). De nokke van et dak was ofdekt mit gepende zoden. Bi'j et woongedielte was buten nog een stookhutte, die as bruukt wodde veur et koken van et varkenvoer, mar ok veur et daegelikse eten van de meensken zels. Daor was een appatte kookkachel veur, mar de kookpot veur et veevoer was d'r in bouwd. Laeter is die d'r uutbreuken.

Om et kelderraem zat een briede witte stroke, misschien bleef et daordeur koeler. De beddestee an de veurkaante zol oorspronkelik een opbargplak west wezen, omdat d'r an die kaante een dichtemetseld raempien zit. In die beddestee zat ok nog een kribbe veur de kiender. Praktisch et hiele metselwark bestaot uut gele drielingstiender.

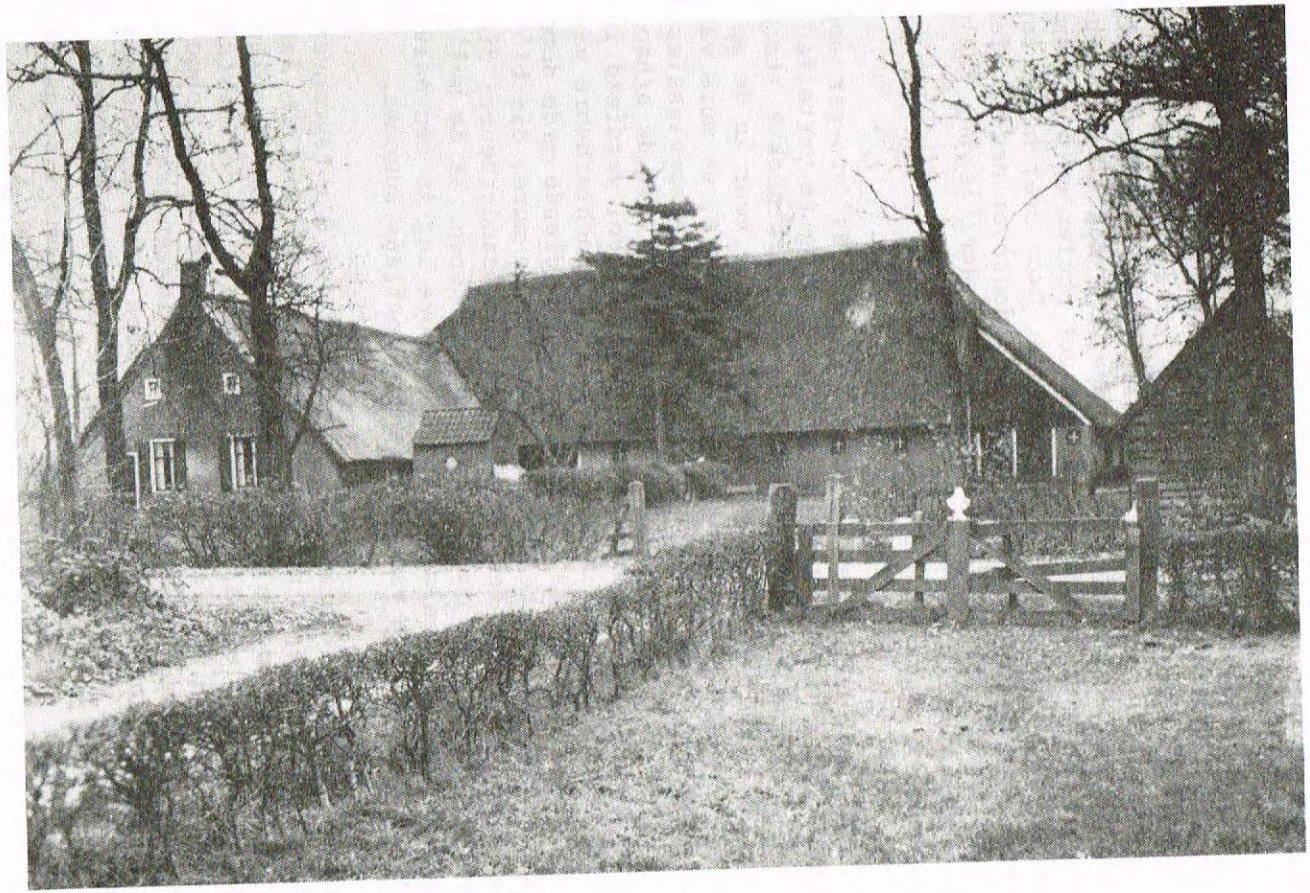

Foto. 3

Op mar een peer plakken zitten wat ere soorten. Behalven de beschilderde tegels bi'j de schouw waor as ik et al eerder over hadde, weren d'r ok nog twie tableaus, daor as een hond en een katte op ofbeeld binnen. An beide kaanten van de heerd zat een tegelplinte. De rookkappe hadde een bewarkte kroonlieste. Die kappe is laeter kleiner maekt, mar de maoten van de oolde kappe koj' nog altied zien. De zoolder van de koestal beston uut paolen en boomstammen die ± 10-15 cm van mekeer laggen. Daor over henne lag eerst een laogien heideplaggen, en daorover een laogien stro. In et jaor 1947 lag bi'j de boerderi'je nog zoe'n 5-6 bunder heide.
Tot zoveer gegevens uut Arnhem.

De heer Y. Duursma uut Ni'jberkoop, die as vroeger nog knecht bi'j de familie Bos west is, wus nog te vertellen, dat d'r veur et huus over de weg nog een varkenhokke staon het. Ok weren d'r aachter de boerderi'je, veur in de appelhof, bi'jestallen. Langs de lange ziedmure, de mure van de koestal op 'e oostkaante zatten kleine koeglassies, nogal aorig hoge. De potstal was vroeger veur de schaopen. Laeter is die ommebouwd veur de pinken, verdield in drie dielen mit half hoge muurties. De aachterdeure van de stal was een briede baanderdeure, die diende om de dong van de stal d'r uut te brengen. Veur in de mure, die bi'j de hujvakken daele leup, zat ok nog een baanderdeure; die was veur de peerden om d'r weer uut te lopen, as de huj'waegen binnen reden was. Veur die deure lag in een halve cirkel een straote van balstiender, neffens Duursma.

Doe Anne Lamerts Bos in een boerderi'jgien d'r tegenover wonen gaon is, weren de eerste huurders de familie Jan Kuper, die now nog in Berkoop woont. Die het ok et oolde husien d'r of sleugen, en een ni'j aachter in de koestal timmeren laoten. De familie Kuper het d'r drie jaor woond, en doe het de familie Rieuwert Butinge him een jaor of wat in hure had, hoe lange weet ik niet krek meer, en daornao kwammen dan de laeste huurders, de familie Bene Minger.

A. Bloemhoff-Seinstra

1. Zie o.e. et aorige artikel van H. van der Vliet in Neerlands Volksleven 6 (1956): 92-97: "Hallehuizen in Zuidoost-Friesland". Ere belangrieke schrieveri'je op et terrein van de oolde oostelike (o.e. Stellingwarver) boerderi'jen: MOLEN, S.J. VAN DER, Het Saksische Boerenhuis in Zuidoost-Friesland, Grunningen, 1941; GALLÉE, J.M., Het Boerenhuis in Nederland en zijn bewoners, Zwolle, 1978, en BOUMA, G.J.A., Boerderijenboek, Amsterdam, 1949.
   Veerder is et goed en nuum hier: REESKAMP, D.J., "De Gieterse boerderij", in: Bijdragen uit het land van IJssel en Vecht, 1e bundel IJsselakademie, Kaampen/Zwolle, 1977, blz. 63-82.
   Et kaortien dat hierbi'j ofdrokt is, is neffens gegevens van de schriefster en ter beschikking stelde plattegrondkaorties van "Het Nederlandse Openluchtmuseum", Arnhem.
   De foto's die as ofdrokt binnen bin deur et Eupenlochtmuseum beschikber steld.
2. Zie noot 1.
3. Graeg wol ik van dit stee of de heer Kupers uut Berkoop (oold bewoner van de boerderi'je), de heer Duursma uut Ni'jberkoop en veural "Het Nederlandse Openluchtmuseum", ofd. Historisch boerderijonderzoek, daanken veur alle infermaosie en foto's.

PLATTEGROND

1. Kaemer mit zwatte zoolder en dikke zwatte balken mit spekhaoken.
   Tussen de twie veurraemen zat de schouwe mit tegels.
2. Bedsteden. Onder de bedsteden in de schure zat een eerpelkelder.
3. Kaaste.
4. Ingang mit klompehokkien.
5. Kelder.
6. Verhoginkien in de kelder.
7. Vri'jershokkien.
8. Deurloopdele mit paolen zoolder.
9. Voergangen.
10. Mestgang.
11. Delereed of döskvloer.
12. Hujvakken.
13. Potstallen en/of varkenhokken .
14. Peerdestal.
15. De bienten.
16. Stookhutte.
17. Et husien.
18. Varkenhokke .
19. Waegenhokke.

a. Kaarnmeule.
b. Kaaste van de knecht.
c. Waaitonne.
d. Pompe mit et busserak.
e. Drinkgeuten.
f. Gröppen.
g. Stookplak veur varkenvoer (van stien ± 60 cm hoge).
h. Grote straote van balstiender.
i. Geutien.
j. Pattien naor et husien.
k. Pattien naor de diek.
l. Laene naor de diek (now de Oosteregge).
m. Heden.
n. Perebomen.
o. De hoge bomen die as now nog an de Boverweg staon.

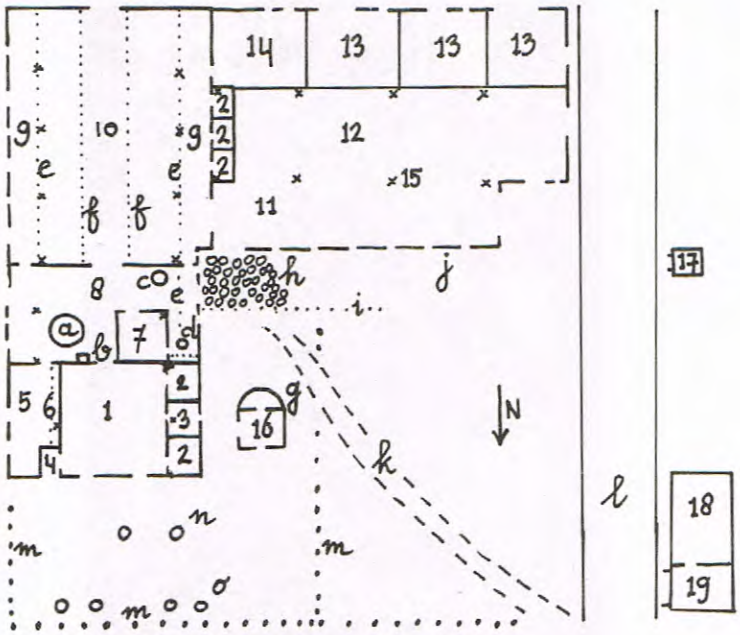

Onderschriften bi'j de foto's

1. 1946.

2. Op 'e foto staon Anne Bos en zien zuster Hiltien, mit tussen heur in Froukje Oord, dochter van keféhoolder Jan Oord uut Ni'jberkoop. Wie as d'r aachter de hede staot is mi'j onbekend. De veurste riegel bomen staon now nog tussen de B-weg en de grote weg. De foto is van ± 1920.

3. Op disse foto kuj' behalven de boerderi'je ok de oolde Boverweg zien. In 1920 was et nog een zaandpad, in 1929-1930 is et een klinkerdiek wodden.
   Et pad dat linksonder te zien is, is Lamerts Laene, ok wel Lamert Bossenlaene nuumd. Lamert Bos was de heit van Anne Bos (Zie hierveur et veldnaemeboek van Ni'jberkoop en Ni'jhooltpae, blz. 52 en 53). De foto is maekt tussen 1930-1938.

Op bi'jgaonde prente het J.A. Bakker koster Van der Berg in Noordwoolde ofbeelded. Van der Berg was de veurganger van Jan Bakker, de heit van de Stellingwarver schriever/ dichter Jouk. Ok hier bruukt J.A. Bakker de techniek van de hooltgravure.

Degene die wark veur *De Ovend* insturen wil, wodt vraogd om oons ter wilie te wezen op 'e volgende punten. Liefst *typt*, op A4-vellen (ienziedig). Riegellengte: 56 anslaegen. Wat schreven wark anbelangt: graeg *dudelik*, en flink ruumte naost de tekst; A4-fermaot, ienziedig. Inspringen, bruken van anhaelingstekens en spaties, en et verwiezen naor boeken en artikels zoas dat in *De Ovend* daon wodt. Bi'j et insturen van illestraosies moet de scharpte in de gaten holen wodden, en d'r moet rekening hullen wodden mit verkleining as we mit et fermaot niet uut de voeten kunnen.

De Stellingwarver Schrieversronte het ok een hiele riegel boeken uutgeven, en die wodt nog al mar groter. Vraog een overzicht/prieslist an!

de ovend

Twiemaondeliks tiedschrift
veur Stellingwarver tael en kultuur
een uutgifte van de
Stichting Stellingwarver Schrieversronte

Red.: J. Veenstra
Bureau-red.: P. Jonker
Alle corr., inlichtings, adm./ab.:
Stichting Stellingwarver Schrieversronte
Bongheer 1, 8431 GT Oosterwoolde
Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde
Till. (05160) 4533
Lidm./Ab.: f 15,00 in 't jaor

ISSN 0166-7351